

Magával ragadó, ahogy ez az izzó, folyékony anyag egy szál fúvócső – és persze nem kevés ügyesség – segítségével mi mindenné alakítható. A 64 esztendős Szlovencsák Zoltán szerint csak a fantázia szab határokat. Ő már csak tudja, hiszen 16 esztendőn át dolgozott üvegfújóként Parádsasváron, a parádi üveggyárban, majd további tíz éven keresztül oktatta is erre a fiatalokat. Immár nyugdíjas mesterként felügyeli egykori tanítványai munkáját a helyi üveggyártás hagyományait felelevenítő Art Glass Parád Kft. kis manufaktúrájában.

– A szüleim és feleségem is a parádi üveggyárban dolgoztak, sőt, a családban már 1808-ban volt „üvegfújó legény” – meséli. Én az általános iskola elvégzése után az egri Gárdonyi Géza Gimnáziumba mentem, ám az érettségit végül már a munka mellett tettem le. 1965 novemberében mint behordó és formatartó kezdtem a gyárban. Az elkövetkező két évben három brigád kapott lehetőséget arra, hogy elvégezze az üvegfújó képzést. A parádsasvári iskolában volt az elméleti tanfolyam, a vizsgabizottság pedig Salgótarjánból, az ottani üveggyárból érkezett. Szárhúzó mester, majd rövidesen brigádvezető lettem. Esztendők múltán egy baleset miatt ott kellett hagynom a termelést, de akkor már kerestek Gyöngyösről, hívtak szakoktatónak. Készséggel vállaltam, hiszen az egész életem az üveghez kötődik. A sasvári gyár adott otthont a gyakorlati foglalkozásoknak. Közben egy pedagógiai tanfolyamot is elvégeztem. Az ezredforduló táján aztán sajnos megszűnt az üvegipari szakképzés, a gyár is felszámolás alá került. Nagy öröm, hogy most ismét együtt dolgozhatok legalább néhányval az egykori tanítványok közül. Minden másnál változatosabb munka ez. Valósággá válnak az elképzelések, az ötletek, az álmok, szó szerint, mert az üvegnek csak a fantázia szab határt.

Háromszázöt éves tradíció

Az immár 305 esztendő múltára visszatekintő parádi üveggyártásnak aligha akad párja Magyarországon. Az első üveggyárat eredetileg a mai Parádóhuta helyén állíttatta fel II. Rákóczi Ferenc fejedelem 1708-ban. A gyár eleinte fatüzeléssel üzemelt, és amint az erdő elfogyott körülötte, tovább „vándorolt”, mivel az akkori gazdasági számítások alapján kifizetődőbb volt az áttelepítés, mint a tüzeléshez szükséges fát odaszállítani. Így került az üzem Szuhahutára, Ötházhutára és Fiskálihutára is, majd végleges helyére: Parádsasvárra. Ez minden valószínűség szerint azért történt így, mert II. Rákóczi Ferenc tulajdona volt az erdőbirtok, amire a gyárat építették. Az erdő mellett fontos volt az is, hogy a közeli Gilice-völgyben bányászták a kvarchomokot, régi nevén a „bókasót” ami az üveg fontos alapanyaga. A másik vonzerő pedig a híres parádi víz, azaz a csevice volt, ugyanis az volt a kifizetődő üzlet, ha a forrás napi 2000 literes hozamát a helyben gyártott üvegekben szállítják el és árúsítják.

Hagyomány és technológia

Kilenc év kényszerszünetet követően indult újra az üveggyártás Parádsasváron, miután megkezdte termelését az Art Glass Parád Kft. A manufaktúra májusi ünnepélyes megnyitóján Horváth László országgyűlési képviselő, a Heves Megyei Kormányhivatalt vezető kormány megbízott hangsúlyozta: az életnek alkotásról és értékteremtésről kell szólnia, Parádsasvár számára pedig az egyedi kristálytárgyak egyet jelentenek az élettel. Berényi Zsolt, az üzem vezetője kiemelte: a cég tulajdonában lévő egykori kísérleti üveghuta a mai legmodernebb technológia és a több évszázados eljárások ötvözésének színtere. A korábban mintegy 400 embert foglalkoztató „nagy” parádi üveggyár 2004-ben ment csődbe, azóta nem készültek hagyományos kézi megmunkálású üvegáruk a településen. Az Art Glass üzeme az üvegfűtés iránt érdeklődő turisták előtt is nyitva áll.